

ET RETTFERDIG OG SOLIDARISK HANDELSREGIME

Internasjonal handel må foregå på en måte som fremmer demokrati og menneskerettigheter, inkluderer faglige rettigheter og legger til rette for rettferdig utvikling i landene som handler med hverandre. Den internasjonale handelen reguleres av multilaterale og bilaterale handelsavtaler. NTL krever at Norge kun inngår handelsavtaler som respekterer disse prinsippene.

Offentlig sektor skal skape tjenester som ikke vil bli skapt og fordelt på en rettferdig og effektiv måte i markedet. Offentlige tjenester egner seg dermed grunnleggende ikke til å være handelsvarer på det internasjonale markedet. NTL krever derfor at offentlige tjenester ikke er en del av handelsavtaler Norge inngår. Norge må heller ikke inngå avtaler som kan hindre rekommunalisering og renasjonalisering. For å sikre at man ikke inngår fremtidige forpliktelser som kan presse frem privatisering av offentlige virksomheter må Norge også bare inngå statiske avtaler der nye områder ikke kan bli inkludert uten eksplisitt godkjenning av alle deltakende land.

The Trade in Services Agreement (TISA)

The Trade in Services Agreement (TISA) er en avtale som nå blir fremforhandlet mellom 50 land, blant annet Norge, USA og EU-landene. Forhandlingene begynte i 2012, og er forventet avsluttet i løpet av 2014. Dette initiativet er en reaksjon på at forhandlingene om handel med tjenester i GATS stoppet opp, og har som mål å liberalisere reglene med handel på tjenester for å øke handelen i denne sektoren.

Dette kan få konsekvenser for offentlig sektor og offentlig tjenesteproduksjon ved at flere private internasjonale aktører kan komme inn på det norske markedet der offentlige tjenester i dag dominerer. TISA kan også gjøre det vanskeligere å rekommunalisere eller renasjonalisere tjenester som tidligere er privatisert, med en klausul som vil hindre land i å deliberalisere tjenester. I tillegg kan TISA føre til en ytterligere liberalisering av finanssektoren. NTL mener Norge ikke skal gå inn i en avtale som kan gi disse konsekvensene.

Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP)

EU og USA forhandler for tiden om en omfattende handels- og investeringsavtale, kalt Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP). Avtalen tar sikte på en omfattende avregulering av økonomiene på begge sider av Atlanterhavet ved å redusere tollsatser og fjerne et stort antall såkalte tekniske handelshindringer. Eksempler på dette kan være nasjonale miljø- og sikkerhetsstandarder, krav om merking av produkter eller regler for offentlige innkjøp. Mange frykter at dette vil bidra til et kappløp mot bunnen. Et punkt i forhandlingene er en tvisteløsningsmekanisme mellom investorer og stater der multinasjonale selskaper kan saksøke stater for erstatning dersom det fattes politiske beslutninger som kan redusere den fremtidige avkastningen på et selskaps investeringer. Om dette blir innført vil det skape en alvorlig fare for demokratiet, ved at demokratisk fattete beslutninger kan overprøves grunnet multinasjonale selskapers interesse for økt profitt. Norge vil ikke uttale seg om avtalen før den er ferdigforhandlet mellom USA og EU. NTL krever at Norge ikke går inn i en avtale med slike udemokratiske tvisteløsningsmekanismer, om det blir resultatet av forhandlingene.